

Vår saksbehandler

KAPTLT Mai Linn Olsen, maiolsen@mil.no
+47 55 50 48 13, 540 4813
SJØ/MAR/MARSTAB/STAB STØ

Vår dato

2024-09-08

Vår referanse

2024/027399-009/FORSVARET/ 414

Tidligere dato

Tidligere referanse

Til

Forsvarsstaben

Kopi til

Forsvarets operative hovedkvarter
SJØ/MAR/NSS
SJØ/MAR/Espen Rasmussen
SJØ/MAR/Kyrre Haugen

Høringsinnspill fra Marinestaben - forslag til ny forskrift om fremmede fartøyers anløp til ferdsel i norsk territorialfarvann

1 Bakgrunn

Marinestaben viser til DL-referanse 2024027399 vedrørende høringsinnspill til ny anløpsforskrift, samt henvendelse fra FOH på e-post 22. august 2024 om å legge inn høringsinnspill på den ovennevnte DL-referansen. Marinestaben har innhentet innspill fra relevante avdelinger, herunder N2, N3, N5 og Kystjegerkommandoen (KJK) som fremstilles samlet i dette dokumentet.

2 Drøfting

Marinestaben er positiv til at Forsvarsdepartementet anerkjenner betydningen av anløpsregelverket i Forsvarets oppdrag om å drive suverenitetshevdelse, og at gjeldende regelverk har behov for oppdateringer for å tilpasses den sikkerhetspolitiske utviklingen i Europa, samt teknologisk utvikling med bruk av ubemannede og autonome fartøy. Marinestaben har kommentarer til tre av bestemmelsene i høringsforslaget som vil gjennomgås i det følgende.

2.1 Merknader til de enkelte bestemmelsene

2.1.1 Til § 1 Formål:

Forsvarsdepartementet presiserer i høringsforslaget at en anser det som ønskelig med en tydelig formålsparagraf som angir et klart formål med regelverket, og som samtidig gir en tydelig avgrensning av norsk suverenitetshevdelse opp mot myndighetsutøvelse. Marinestaben anser det som viktig at det inntas en formålsbestemmelse for å kunne hjemle en grundigere kontroll og herunder effektiv situasjonsforståelse overfor utenlandske fartøy, eller fartøyer med utenlandsk kaptein som anløper Norge.

Det presiseres videre i forslaget at formålet med anløpsregelverket er

«[...] å legge til rette for at norske myndigheter kan utøve suverenitetshevdelse i norsk territorialfarvann. [...]»

Med denne formuleringen legger Forsvarsdepartementet til grunn at også kontroll av regelverket (les visitasjon, jf. høringsforslagets § 17) er suverenitetshevdelse. Marinestaben anser imidlertid selve visitasjonsadgangen for å være et uttrykk for myndighetsutøvelse ettersom denne kontrollen gjøres overfor private rettssubjekt, til tross for at reglene er utformet av hensyn til statssikkerhet, herunder suverenitetshevdelse.

Postadresse

Postboks 800 Postmottak
2617 Lillehammer
Norge

Besøksadresse

Sivil telefon/telefaks

/

Militær telefon/telefaks

99/0500 3699

Epost/ Internett

forsvaret@mil.no
www.forsvaret.no

Organisasjonsnummer

NO 986 105 174 MVA

Vedlegg

0

Det kan derfor være hensiktsmessig at formålsparagrafen omformuleres til å inkludere begrepet «myndighetsutøvelse». Eksempelvis:

«Forskriftens formål er å legge til rette for at norske myndigheter kan utøve suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse i norsk territorialfarvann, ved å bidra til at norske myndigheter får situasjonsforståelse og kontroll over fremmed skipstrafikk til, fra og i norsk territorialfarvann, av hensyn til rikets sikkerhet, beredskap og forsvar».

Videre foreslås det at begrepene «suverenitetshevdelse» og «myndighetsutøvelse» defineres i forskriftens kapittel 3, for å unngå eventuelle uklarheter og sikre en felles forståelse av disse begrepene.

2.1.2 Til § 17 Plikt til å la seg visitere:

I forslaget § 17 om plikt til å la seg visitere fremgår det at

«Befal på norsk marine- eller bevoktningsfartøy og annet befal i Forsvaret, kan visitere [...] dets papirer [...]».

Marinestaben foreslår at formuleringen «dets papirer» bør oppdateres slik at den gjenspeiler vår tid og den teknologiske utvikling. Ved å endre «dets papirer» til eksempelvis «dets dokumentasjon», sikrer man at visitasjonsadgangen inkluderer visitasjon av dokumenter i papirformat (fysiske dokumenter) og elektroniske dokumenter.

2.1.3 Til § 18 Pålegg:

Høringsforslaget § 18 åpner for at norske myndigheter kan gi fører eller besetning på fremmed fartøy som ikke følger de regler som fremgår av anløpsregelverket pålegg om å forlate norsk territorialfarvann straks eller innen en nærmere angitt tidsfrist. Fartøyet kan videre bringes inn til nærmeste politimyndighet for påtale og straffeforfølgning.

I høringsbrevet er det under merknadene til § 18 (1) henvist til kystvaktloven § 31. Ettersom visitasjonsadgangen tilkommer «Befal på norsk marine- eller bevoktningsfartøy og annet befal i Forsvaret», er det uklart hvorvidt Marinen, som ikke er en del av Kystvakten, vil ha kompetanse til å gi pålegg eller innbringe et fartøy til nærmeste politimyndighet dersom et fartøy til eksempel skulle motsette seg å bli visitert.

Marinestaben anmoder derfor om at det presiseres hvem som har anledning til å ilegge pålegg etter forskriftens § 18 med henvisning til relevant hjemmelsgrunnlag.

3 Konklusjon

Marinestaben er på generelt grunnlag positiv til høringsforslaget, men håper at de tre kommentarene som gjennomgått over vil tas i betraktning når Forsvarsstaben skal fremsende Forsvarets høringsinnspill.

Kyrre Haugen
Flaggkommandør
Sjef Marinen

Mai Linn Olsen (ef)
Kapteinløytnant
Jurist

Dokumentet er elektronisk godkjent, og har derfor ikke håndskreven signatur.
